

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo: Maribor, Cirilova tiskarna, Koroška c.
Upravništvo v Gornji Radgoni, Sp. griz 7, I. nadstr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštino vred
za celo leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrť leta
8 K. Posamezna številka stane 80 vinarjev.

Inserati: Ena petstolpna petčvrsta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) K 150.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Mi smo pa Štajerci

Tako so zapeli pred par dnevi v Celju na zborovanju zaupnikov Jugoslovanske demokratske stranke. Zahtevali so namreč posebno samoupravo za Štajersko s Prekmurjem in Mežiško dolino. Njihova zahteva je izzvenela v klicu: Proč od Ljubljane! Proč s Slovenijo!

Pred enim letom je bil „avstrijakant“, kdor je zahteval za Slovenijo samoupravo. Sedaj — vočigled volitev — zahteva najbolj centralistična stranka samoupravo za Štajerce in Kranjce.

Mislili smo, da smo se vendar enkrat odkrivali takezvanih kronovinskih mej, s katerimi nas je drobito kladivo nemške politike, ravnaajoč se po starem geslu „Divide et impera!“ (Deli in vladaj!). Koroško glasovanje je pokazalo, da so se te meje pogreznile globoko, pregloboko v nas in koroški Slovenci so zaman delali, da bi se jih iznebili. Sedaj so pa naši bratje-centralisti posegli po kladivu in nas hočejo — majhne in slabotne, še bolj drobiti.

Vemo dobro, na kateri napev je bila zapeta celjska pesem o samoupravnih Štajercih. Poročajo, da je najzagrizenejšega zagovornika centralizma, ministra dr. Kukovca, ta pesem ganila do solz Ljudstvo noče nič slišati o Ljubljani, ljudstvo noče pokrajinske vlade, hoče se vladati samo! Štajerci vkup! Kranjci vkup! Brez dvoma duhovita gesta, ki bi lahko napeljala precej vode na centralistični mlin.

Dobro je, da so v Celju govorili o samoupravi. Potrebno je, da se o tem razpravlja. O obliki samouprave bi se dalo mnogo debatirati in ne rečemo, da je načrt o avtonomiji velikih okrožij najslabši načrt, kar so jih naši ustavotvorci iztaknili. Toda upravno vprašanje je ena tako bistvenih točk naše politike, da se tu ne da slepomiti in barantati. Zmoglo je, da bi mogla resna politična stranka v zadnjih tednih pred volitvami postaviti svoja načela na glavo. Jugoslovanska demokratska stranka je zastopala načelo centralistične uprave. To stališče se da pri nas izpodbijati, a drugod se je dobro obneslo. Zakaj ne bi imeli stranke, ki bi ga pri nas zastopala, ko se da zagovarjati v dobri veri? Ako se je tedaj Jugoslov. demokratska stranka borila proti samoupravi Slovence, kako more zdaj proglasiti samoupravo razdrobljene Slovenije: Štajerske in Kranjske? Kako more

iz slovenskega provincijalizma delati štajerski provincijalizem?

Verjetno je, da si stranka predstavlja samoupravo štajerskega okrožja v zelo skrčenih mejah. Dvomimo, da bi se ljudstvo zadovoljilo s takšno potvoro samouprave. Samouprava ne more biti za parado: samouprava je način, s katerim se državljani lažje in hitreje udeležujejo v življenju države. Samouprava ne more biti dežnik, katerega lahko nosiš s sabo, če je nebo oblačno. Samoupravna pokrajina se hoče izživeti. Prost mora biti razmah njenih sil, kolikor ga ne utesnujejo vezi državnega jedinstva. V naših razmerah, ko nimamo gosto posejanih velikih mest in industrijskih krajev, morajo biti meje samoupravne enote dovolj široke, sicer je tempo samoupravnega življenja preveč slaboten. Zaokrožene pa morajo biti tako, da je čimbolj ohranjena skupnost gospodarskih in drugih interesov. Taka samoupravna enota je Slovenija, čije interese predstavljajo ne glede na bivše kronovinske meje neko skupnost, ki se more razdrobiti samo v škodo nastalih drobcev.

Velika večina državljanov odklanja centralizem. Proti centralizmu so vse politične stranke v Jugoslaviji razen demokratske. Ako pa stranka v zadnjem trenutku zahteva manjše samoupravne enote, kakor jih hočejo stranke, ki stoje že od začetka na stališču samouprave, tedaj to dela z namenom, da pokaže samoupravo kot nezmožno življenje, t. j. da jo oslabi. To stanje bi izkoristili centralisti in bi s slabo upravo spravili državo tja, kamor je sicer sami ne marajo.

Jugoslavija je agrarna država. Naše kmetijstvo je zaostalo. Industrija je neznatna. Nosilec države je tedaj kmet, ki po večini ni politično zrel. Radi tega morajo biti politične metode previdne in vzgojne. Demagogija, ki večidel izhaja iz kabinetov, kjer duše ljudstva ne poznajo, je škodljiva napredku ljudstva in moči države.

Res je pri nas precej nezadovoljstva z Ljubljano. Vzrok je isti, kakor pri Beogradu. Na eni strani si je ljudstvo predstavljalo razmere drugačne, kakor so bile v resnici, na drugi strani pa nista bila ne Beograd in ne Ljubljana kos svoji nalogi. Zlasti iz Ljubljane so vedno prihajale naravnost neverjetne obljube, ki so dale povod k poznejšemu razočaranju.

Naši politiki so se pripravili v Narodnem predstavništvu in če je kateri stopil pred ljudstvo, je zopet obljubljal in samo obljubljal, ni pa pripravil ljudi za resnico. Resnica je taka, da leže na naših plečih velikanska vojna bremena, katerih nas ne reši noben čudež. Antanta nam ne more sipati v koš cukerkov in rožičkov, kakor sv. Miklavž pridnim otrokom. Rešiti se moremo edinole sami in nikakor ne čez noč.

Ko se je pojavljalo razočaranje in nezadovoljstvo, se je Ljubljana skrivala za Beograd ali pa obratno. To igrakanje je krivo, da velik del ljudstva z mržnjo zre proti Ljubljani in Beogradu.

Vprašamo demokratsko stranko, zakaj je nasprotovala pokrajinskemu zboru za Slovenijo? Pri nas se je mnogo vedelo, da je ta vlada brez vsake ljudske kontrole. Osrednjo vlado bi bilo moralo kontrolirati Narodno predstavništvo, kar se pa v praksi ni vršilo, ker Narodno predstavništvo še samega sebe ni moglo nadzorovati. Pokrajinski zbor bi bil ljudstvu bližji in ljudske potrebe ter zahteve bi si lažje dale duška. Morda bi stranke imele manjši vpliv na deželno vlado, toda ljudstvo bi ohranilo več stikov z vlado sploh in z državo. Zapomnimo si, da se pri nas državna zavest vzgaja samo induktivno, to je: od spodaj navzgor, iz malega na veliko.

Izza vsega, kar je doslej pokvarila demokratska stranka s centralističnimi poskusi, je najbolj vreden obsojanja najnovejši hokus-pokus s samoupravo. Strankarskim interesom na ljubo hoče zaneti pokrajinska nasprotja! Hoče spreti Štajerca s Kranjcem, a odtod se bo klopka razmotala dalje. Kranjci se bodo cepili med Gorenjce in Dolenjce, Štajerci pa med Podravce, Posavce, Pomurce in Korošce. Nič ni lažjega, kakor razvneti domišljijo s fakimi vabami.

Dobro je, da ima demokratska stranka tako slab zvok v koncertu našega volilnega boja, da bodo njena stremjenja prav slabo vzburla površino ljudskega mišljenja. Naše ljudstvo se bo oklenilo pokrajinske samouprave, ki na najlepši način spravlja njegove potrebe v sklad z interesi države. Pokrajinska samouprava s pokrajinskim zborom tvori najlepši most za miren in zadovoljen prehod slovanstva v Jugoslovanstvo. Le taka samouprava bo zbrisala sledi štajerstva, kranjstva in odavstrijčila široke ljudske plasti.

Celjska pesem „Mi smo pa Štajerci“ je tedaj le samo šaljiv kuplet v našem volilnem boju.

LISTEK.

B. B.

Mati.
Črtica.

Sedela je pri oknu svoje čumnate. Njeno telo je bilo vpognjeno in glava je klonila na izžete prsi. V svetlobi, ki je prihajala skozi okno, so se ostro črtale lične kosti in ozka, naprej zavita brada. Napol zaprte oči so resno strmele pred se. Ustne so se gibale v molitvi. Koščeni prsti so se oklepali dolg starinski molek z lesenimi, kakor črešnje debelimi jagodami. Zunaj se je polagoma mračilo, njena postava se je vedno bolj spajala z mrakom, ki je kakor čudni neznan gost s svojimi razblinjenimi prsti segal od vrat in peči, kjer je bilo največ sene. Včasih je veter butnil ob šipe in zavil krog ogle. Zena je čutila, da je to ledenomrzle dihi novembra in je še bolj nagnila lrbet. Še globlje sklonila glavo. Prsti so se tesneje oklenili moleka, oči pa so za trenutek švignile proti vratom, odkoder je prihajal mrak.

Takrat je pri fari zazvonilo. Blizu je stala cerkev in zvok edinega zvona, ki je ostal po vojni, se je slišal povsem razločno v izbo. Zvonilo je, kakor zvonili po vseh cerkvah na večer Vseh svetih. Zvoni dolgo in kjer je več zvonov, pritrukuje otožno kakor daljina, plakajoča godba nad grobovi. Zvonovi se razgovarjajo od brega na breg. Pravijo, da jih je mnogo pobrala smrt. In da jih še bo. Na pokopališču so zažgali sveče, pa jih je veter pogasil. Okitili so križe z poznimi rožami, a kmalu bo sneg pokril grobove in

rože. Kvar — kvar — kriče krdela vran v mrzlem ozračju in se vpletajo med glasove vetra in zvonov.

V sobi se je popolnoma zmrznilo. Zunaj je noč razprostrla od obzorja do obzorja segajoč sotor. Tišina je objela svet. Luči po brdih so mežikale pospno in brez veselja. Takrat je žena vstala in počasi, s tresočo roko napeljala luč. Prižgala je dve sveči, ki sta stali na mizici blizu okna in poleg sveč sta se prikazala dva šopka belih krizantem. Za šopkoma pa sta stale dve sliki, dva mlada, brhka moška obraza. „Dreček in Vanček“, ju je pozdravila žena in postavila svoj postarani obraz proti luči. Gube so se raztegnile na licih in nabrale kakor gliste po čelu. Izpod rdečih je motel pramen osivelih las.

„Dreček in Vanček, kako sta mi, moja draga golobčka? Glejta, te rože sem natrgala pred hišo, tam-le, kjer smo nekoč imeli nagelje, rožmarin in rdeče vrtnice. Letos ni bilo nobenih, lani so cvele zadnje. Izrula sem jih. Zakaj neki, golobčka? Ne maram cvečile. Tudi na oknih jih ni, kakor sta opazila. A glejta, te-le bele so ostale za pozno jesen. Kako vama dopadejo?“

V sobi je vladala tišina. Ura je visela na steni, a se je ustavila že dolgo, dolgo. Sveče so plapolale nemirno in pojemajoče, ker je skozi špranje na šipah prihajal val vetra.

„Dreček in Vanček“, je ponovila mati in v očeh ji je sinilo težko gorje. „Jaz vem, da sem bolna in da me nikdo ne mara. Se z hiše me bodo spodili, še vrata bodo zapahnila za menoj. A mislim si vedno, kako je z vama. Pravili so, da sta oba v Galiciji. Kakala sem vaju, da prideta: upala sem, da je vse laž, kar so govorili. Hudo mi je pri sre. Glasovi zvona

so me boleli, kakor da bi se igle zabadale v moje meso. To so zvonili vama, ki sta brez križa v tuji, neznanzi zemlji. Brez križa, brez domaćega rožmarina, brez mene — matere! Ali slišita, golobčka?“

Iz dolgih sene, ki so jih delali plameni sveč po ozki izbi, se je nenadoma izvil kodrolašček in tleskanil z drobnimi rožicami.

„Ah to si ti, Dreček, moj ponos in moje veselje! Kako si mlad — otrok si! Čuj, teh kodrov ni-maš že dolgo, dolgo. In drobni prsti so zrasli v močnejše moške roke in tvoje telo je krepko kakor hrast za hišo. Takega te hočem, Dreček, moj golobček!“

Izza šopka belih krizantem se je pomolil fantovski obraz. Širok smeh se mu je raztegnil krog ust in oči so pomežiknile poredno in veselo.

„Korajža je pri tebi, moj najmlajši, moj Vanček! Cemu se smešljaš? Ali nič ne veš? Ali res nič ne slutiš? Tvoj grob je daleč nekje v Galiciji. Ti ne dobiš očetove hiše. Zemljo je vzel oni, ki me podi na veter in sneg. Naj se ti pritožim . . .“

Mati se je utrujeno zgrudila nazaj na stolec in je občutila v udih silen mraz. Streslo jo je po vsem životu. Pri sreču pa ji je postalo lažje. Spomnila se je, da je vse samo njena blodna misel. Da ni nič drugega resnice, kakor plamen sveče in šopek belih jesenskih cvečlic. Kje so grobovi njenih sinov? Kje je daljina Galicije? Ali je kodrolasi Dreček res zrasel ali pa je to tudi laž? In Vanček je tudi že v zemlji? Mišl so se ji zmedle in je topo prišla za molek.

**Pristaši,
zbirajte za volilni sklad!**

Tedenski pregled.

Maribor, dne 3. novembra 1920.

Za ureditev zunanjih odnosov naše države je važnega pomena današnja vest o pričetku jadranskih pogajanj. Naša vlada je dobila od italijanske poziv, da pošlje zastopnike k pogajanju, ki se prične dne 7. novembra v Rapallu pri Genovi. Kakor smo že poročali, se teh pogajanj z naše strani udeležijo ministrski predsednik Vesnić, zunanji minister Trumbić in finančni minister Stojanović. Bila se bo važna diplomatska bitka za naše zapadne meje, za Reko in njen istrski okoliš.

Naš prestolonaslednik se je udeležil pogreba grškega kralja. Njegovemu potovanju v Atene so pripisovali, kakor navadno v takih slučajih, veliko politično važnost. Nekateri listi so pisali, da si bo Grška izbrala našega regenta za kralja, vsled česar bi nastopila med Jugoslavijo in Grško takozvana personalna unija. Na Grškem vlada vsled kraljeve smrti velika zmesnjava. Izvoljen je bil regent, ki bo do rešitve vladarskega vprašanja zastopal kralja. Za grški prestol se borita dva tekmeča: odstavljani kralj Konstantin v Svici in njegov najmlajši sin Pavel, brat umrlega kralja Aleksandra, ki je kot prestolonaslednik na vrsti. Pavla podpira Venizelos in večina ljudstva, vendar pa ima tudi odstavljani kralj precej pristašev.

Da se uredi zapletene politične razmere v Srednji Evropi, je potoval odlični rumunski politik Take Jonescu v Prago in Varšavo. Takozvana „mala ententa“ se mora razširiti, sicer ni zmožna za svoje namene. Take Jonescu se trudi, da pridobi za zvezo tudi Poljake. Tako bi imela Jugoslavija zaveznike v Čehoslovakiji, Rumuniji in Poljski. Poljaki bi sicer podpirali Rumune, zlasti odkar je med njimi in Čehi nasprotstvo radi Tješina, toda za nas Jugoslovane bi pomenilo njihovo zaveznitvo veliko pridobitev. Poljake snubijo tudi Madžari. Z vstopom v „malo antanto“ bi jih pridobili za realno slovansko politiko.

Ustanovitev življenjazmožne „male antante“ je tem večjega pomena, ker stoji velika antanta pred razpadom, Zveza narodov pa nima nobene vpoštevane vredne moči in veljave. Da velika antanta ne bo dolgo živela, kaže močno gibanje za revizijo (izpremembo) mirovne pogodbe z Nemčijo. Prihaja zlasti iz Amerike in Anglije. Najbolj trdovratna nasprotnica Nemčije — Francija — kaže že računa s tem, da bo treba mirovne pogoje omiliti.

Za nas bi bila revizija mirovne pogodbe velikega pomena. Prav gotovo bi se izpremenila tudi mirovna pogodba z Avstrijo. Avstrija bi se takoj združila z Nemčijo. Ta revizija se lahko izpelje v našo korist ali pa v našo škodo. Če ne bo ostalo samo pri besedah in obljubah, bomo ob tej priliki zahtevali oni del Ko-

roške, ki se je z večino glasov izrekel za Jugoslavijo. In če se izvede na korist Avstrije oziroma Nemčije? Za mali ostanek slovenskega naroda, ki je utesnjen med Italijo in Veliko Nemčijo, je to brez dvoma življensko vprašanje, čigar rešitev je odvisna samo od tega, koliko moči in ugleda bo imela Jugoslavija.

Mnogo skrbi dela mali antanti Madžarska. Kakor znano, trianonska mirovna pogodba še vedno ni stopila v veljavo, ker je Madžari niso ratificirali. Antanta je pozvala budimpeštansko vladu, naj nemudoma izvrši ratifikacijo. Vladi pa je grozdje prekislilo in je hotela stvar zavleči. Zavezniški svet je poslal novo noto, ki v nji zahteva, da mora biti mirovna pogodba ratificirana do 15. novembra. V krogih male antante je vzbudila ta obzirnost zaveznikov do Madžarov neprijeten vtis. Madžari imajo mobilizirane vse svoje čete, ki bi jih morali po določenih mirovne pogodbe razpustiti. Vprašanje madžarskega kralja je postalo pereče bolj ko kdaj prej. Mala antanta skrbno zasleduje dogodke na Madžarskem.

Velezanimivo vest nam je prinesel brzojav preko morja, iz bogate dolarske Amerike. Tam so imeli volitve predsednika. Dosedanji predsednik je bil pri nas splošno znani Wilson. Wilson je bil mož-politik, kakršnih bi bilo treba iskati z lučjo po svetu. On je edini odkritosrčno zastopal načelo, da mora tudi v politiki veljati pravica in resnica. Zahteval je za male narode enako pravico, kakor jo imajo veliki. S to zahtevo si je priboril tudi za nas Jugoslovane zasluge, ki jih nikdar ne pozabi zgodovina našega naroda. To da Wilson ni našel s svojimi novimi nazori niti doma dovolj umevanja. Navsezadnje so mu ameriški milijonarji zamerili, da se je spustil v vojno, ki jim je prinesla neizmerno bogastvo, Evropo pa ubožala. Nič niso hoteli slišati o ratifikaciji mirovne pogodbe, ravno tako ne marajo še danes priznati Zveze narodov, ki je sad Wilsonovega političnega idealizma. Ves svet je z napetostjo čakal na volitve predsednika. Wilson pri pada demokratski stranki, ki je tokrat kandidirala Wilsonovega prijatelja senatorja Coxa. Njena nasprotnica je republikanska stranka, ki je imenovala za kandidata politika Hardinga. Po današnjem poročilu je bil izid volitev uspešen za republikance. Zmagal je tedaj Harding. Z njim je zmagala obsodba Wilsonovega političnega načela, da mora politika Amerike in vsake države videti pred seboj človeštvo in ne zgolj lastno državo. Amerika se odslej ne bo vmešavala v evropsko politiko (pač pa v evropske finance!) Italija je s posebnim veseljem pozdravila to zmago v Ameriki, ker je z njo odstranjen iz svetovne politike odlični zastopnik človeškega poštenja, zagovornik Jugoslovancev, nepozabni Woodrow Wilson.

Promet Maribor - Ljutomer.

„Nova pravda“ prinaša pod tem naslovom poročilo o razmerah, ki vladajo na naši progi, in piše med drugim:

„Začetkom preteklega meseca je poslala kurilnica Maribor stroj v Gornjo Radgono, v Purkli so ga pa nemški kmetje zadržali, oziroma so ga spravili v Radgono, kjer ga niso hoteli pustiti čez most več kot en teden. Glavarstvo v Radgoni in organi obratnega nadzorstva južne železnice v Gradcu so bili pripravljeni dati stroj, trdili so pa, da so brez moči napram Heimwehrovcem. Pozabili pa so konstatirati, kdo je obvestil kmete, da je ravno ta stroj (isti dan so šli 3 stroji iz Spilja do Radgone) za Gornjo Radgono — Ljutomer. Gospoda obratnega nadzorstva Graz je pozabila vprašati Heimwehrgenerala Novaka iz Gozdčeva in postajnega načelnika v Purkli, kaksi so njihovi nazori o uradni tajnosti. Večkrat smo že povdarjali, da revident južne železnice Novak vodi vso to kampanjo proti nam in prvi pogoj za mir je, da izgine ta človek iz te proge in z njim postajni načelnik Purkle Weselczki in verižnik postajni odpravnik Kosteinschegg v Cmurku. Ta troperesna deteljica obvešča nemško kmetstvo fakinažo o vsem, kar se tiče našega prometa, zažiga slovenske vozovnice ter šušlja ljudi proti nam. Vprašamo javno obvezno ravnanje južne železnice, ali je kaj ukrenilo pri ob-

ratnem ravnanju na Dunaju, da se enkrat ta proga izčisti teh zloglasnih elementov in vpostavi red? Znano mora biti ravnanje v Ljubljani, da ima gospoda obratnega nadzorstva v Gradcu že od nekdaj jako malo pravnega čuta za take stvari in se bo moralo nastopiti v tem vprašanju s kolom in ne z opicajnim fehtanjem na Dunaju. Za tisti promet, ki ga sedaj naše obratno ravnanje zdrži med Gornjo Radgono in Ljutomerom, se mi Muropoljci zahvalimo, služil je le kot merilo za čas muropoljskim kmetom, ko so orali. Priporočamo vladi, deželni in centralni, naj se malo več briga za naše obmejne kraje in posveti dogodkom ob avstrijski meji več pozornosti, posebno v apasški kotlini in Radgoni. Sicer doživimo še s Prekmurjem drugo Koroško in zopet ne bo hotel biti nikdo kriv.“ — Mi se izvajanjem ljubljanskega lista samo pridružujemo in zahtevamo ponovno, naj vlada energično nastopi za naše interese in enkrat pove javnosti, ali ima toliko moči, da izsili jugoslovanski tranzit na tej progi, ali je nima. Dasiravno gre za lokalno progo, je vendar v tej zadevi prizadeta suverenost naše države, ki ima po mirovni pogodbi z jamčeno pravico prostega tranzita. Lepe pisme morajo imeti v Avstriji o ugledu in moči Jugoslavije, ako je vsakemu banditu dovoljeno, da krši naše pravice, a naša vlada na vse to lepo molči.

Apasška kotlina — predmet pogajanj?

Beograjska „Politika“ prinaša vest da se bodo v kratkem pričela med Avstrijo in Jugoslavijo pogajanja radi končne ureditve mej. Pri tej priliki bo naša vlada zahtevala, da odstopi Avstrija Jugoslaviji slovenski del Koroške južno od Drave, kjer se je večina ondotoega preivalstva pri plebiscitu izrekla za Jugoslavijo. V zameno za to bi Jugoslavija odstopila Avstriji Apasško kotlino, ki je nemška in privolila v druge neznatne korekture ob mejah na korist Avstriji. Beležimo to vest po „Slov. Narodu“. Koliko je na nji resnice, ne moremo dognati. Težko je verjeti, da bi Avstrija odstopila del Koroške v zameno za tako neznaten kraj, kakor je Apasška kotlina. Sicer pa je zanimivo, da se pri nas najdejo ljudje, ki hočejo s severno mejo barantati in ki pravijo, da je Apasška kotlina nemška. Pričavamo, da je v kraju Apaske večina Nemcev oz. pomembnih Slovencev, toda Apasška kotlina je mnogo širja in obsega tudi več populacijo slovenskih vasi. Meja, ki bi se vsled odstopenja Apaske

novu uravala ne bi mogla teči po okrajni cesti, kakor prejšnja demarkacijska črta, temveč bi morala zajeti okoliške slovenske kraje. Če bi na Koroškem dobili z Dravo naravnajošo mejo, bi na severovzhodu z Maro izgubili naravno mejo in Maribor bi bil še v slabšem strateškem položaju, kakor Ljubljana vsled izgube Logatca.

Zanimivo je, da krožijo vesti o odstopenju Apaske v času, ko avstrijska delegacija pri razmejitveni komisiji s polno mero dela za premakneje mejne črte od Mure do neki greben Slov. goric. Značilno je, da pri nas pridejo s pogajanj vedno po polomu. Bivši poverjenik A. Prepslch je nedavno pisal v nekem ljubljanskem listu, da bi bili lahko dobili celo celo A brez plebiscita in tudi o usodi Radgone bi se dalo govoriti, če bi veljali pravdašna izrabi razporeženja v Avstriji. Na Dunaju so imeli takrat strah pred plebiscitom in bi radi privolili v sporazum. Do plebiscita bi sploh ne prišlo, povrh tega bi morali rešiti Radgono. A ker smo bili

preveliki optimisti, smo čakali, da smo butnili ob zid. Mi v imenu obmejnih Slovencev protestiramo proti vsakemu trganju naše serne meje in zahtevamo tisto mejno črto, kakor jo določa senžermenska mirovna pogodba.

Tedenske novice.

Obletnica osvobođenja se je praznovala precej hladno. V Ljubljani, Mariboru in po drugih mestih je viselo par zastav. Slovesnih božjih služb so se udeležili zastopniki uradov in itd. — kakor je že navada. Na Češkem se je druga obletnica svobode praznovala zelo slovesno. Ljudstvo se dobro zaveda, kaj je narodna svoboda izza Bele gore in ob takih prilikah loči praznik države in naroda od vsakdanjih strankarskih sporov. Pri nas je nekdo sprožil misel, naj bi se za praznik osvobođenja nabiralo za narodne namene. Dasiravno bo kmalu več Slovencev pod tujim jarmom, kakor v svobodni domovini, je naša javnost hladno šla preko dneva svobode.

Razmejitvena komisija. Po vseh znamenjih lahko sodimo, da bo medzavezniška komisija še dolgo stavila naše državne mejnike. Prvotno so poročali, da bo okrog 1. decembra t. l. gotova z delom, zadnja vest pa pravi, da bo razmejitveno delo končalo šele spomladi. Komisija se je nameravala preko zime preseliti v Gradec, a si je v zadnjem trenutku premislila in ostane v Mariboru. Ker pa niso vsi člani v Mariboru, je zadnje dni spet nastopil krajši odmor. Danes se namerava odpeljati na Košenjak zaradi pregleda dovršenega tehničnega dela. Japonski delegat se začasno mudi v Gradcu, istotako predsednik komisije, angleški polkovnik Craven. Major Calma, ki je, kakor znano, pri avtomobilski nezgodi ponesrečil, je že toliko okreval, da se je podal na 14dnevni dopust.

Meje proti Madžarski se prično v kratkem določevati. Razmejitvena komisija bo začela določevanje od Subotice proti zahodu. Meja v Prekmurju bi se sedaj določila na zadnje. Sicer pa do razmejitvenega dela ne more priti, predno ne bo Madžarska ratificirala mirovne pogodbe. Računati je, da bo mirovna pogodba stopila šele enkrat po Novem letu v veljavo.

Med Jugoslavijo in Bolgarijo določa meje posebna razmejitvena komisija. Delo je tako napredovalo, da bodo v drugi polovici novembra naše čete zasedle kraje, ki so nam pripadli. To sta mesti Bosilgrad in Caribrod.

Iz novega voznega reda na južni železnici. Prinašamo izveček iz novega voznega reda na južni železnici, ki je stopil v veljavo s 1. novembrom. Navajamo samo one smeri, ki pridejo za naše kraje v poštev: Mešana vlaka iz Gornje Radgone ob 8.8 in 18.00, prihod v Ljutomer ob 9.52 in 18.50, Mešana vlaka iz Ljutomer ob 7.00 in 16.44, prihod v Gornjo Radgono ob 7.50 in 17.33. — Osební vlak iz Čakovca ob 4.09, iz Pragerskega ob 6.10, prihod v Maribor gl. kol. ob 6.45. Osební vlak iz Kotoribe ob 14.50, iz Pragerskega ob 18.17, prihod v Maribor gl. kol. ob 18.52. Osební vlak iz Maribora gl. kol. ob 9.47, iz Pragerskega ob 10.9, prihod v Kotoribo ob 13.43. Osební vlak iz Maribora gl. kol. ob 21.58, iz Pragerskega ob 22.39, prihod v Čakovec ob 0.32. — Osební vlak iz Maribora ob 5.24, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 10.14. Potniki proti Ljubljani morajo v Zidanem mostu prestopiti. Osební vlak iz Maribora ob 11.16, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 15.45. Mešana vlak iz Maribora ob 13.20, iz Zidanega mosta ob 17.51, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 20.48. Osební vlak iz Maribora ob 17.30, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 21.58. Ure se štejejo od polnoči 1 do polnoči 24.

Iza je ušla knji a „Geometrija za nižje razrede srednjih šol“. Priredil Josip Mazi, ravnatelj državne realke v Ljubljani. Cena 30 K. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Poverjenstvo za uk in bogocastje je to knjigo odobrilo. Zupan meta Cook na Angleškem, o katerem smo poročali, da več kot 40 dni ni hotel užiti nobene hrane v zaporu, je umrl vsled splošne telesne oslabelosti.

Konferenca nasledstvenih držav. Na predlog Amerike se bo v šila najkasneje februarja pr. l. v Bratislavi na Čehoslovanskem konferenca držav, ki so nastale iz Avstro-Ogrske. Konferenca bodo prisostvovali tudi zastopniki Italije, Poljske in Nemčije. Obravnavala se bodo samo gospodarska vprašanja, zlasti ureditev valutnih razmer v vsej Srednji Evropi. Konferenca se bo izvedla v zelo

širokemu obsegu. Vprašanje je le, če bo imela uspeha kakor bruseljska konferenca, ki je stala ogromen denar in ni storila nič drugega, kakor da so si gospodje iz cele Evrope razložili svoje itak dovolj znane težave.

Razumi Švicariji. Švicarski zvezni svet da vprašanja, ki se tičejo najširjih ljudskih slojev ali so sicer bistvenega pomena, na glasovanje po vsej republiki. Tako glasovanje se je vršilo dne 30. oktobra radi upeljave osemurnega delavnika pri železnicah, poštah, brzojavnih in telefonskih uradih. Oddanih je bilo 369.000 glasov za, 271.000 pa proti predlogu. Pri nas pa vlada še zasilnega parlamenta ne vpraša, če ji državljani dovolijo budoče.

Dr. Šušteršič, tovariš dr. Ivica Branka in drugih izdajalcev našega naroda, se je naselil v Celovcu, baje z namenom, da „zastopa“ koroške Slovence.

Bolgarski grehi. Posebna komisija je predložila parlamentu poročilo o žrtvah za ljudske vsaje proti Bolgarski v letu 1917. V vranjskem, nižkem in topliškem okrožju je bilo pobitih oziroma umrlih v taboriščih 8767 oseb, hiš je bilo požganih 8855, drugih poslopij pa 34.584. Največ oseb je bilo ubitih v topliškem okrožju, kjer znaša njih število 3907.

Viničarjem Slovenskih goric! Čas je že, da pridejo razni poizkusi za izboljšanje viničarskega položaja v dejanje. Da se bomo o tem skupno posvetovali, pridite vsi na viničarski shod, ki bo v nedeljo 14. novembra 1920 po rani sv. maši (ob pol 9.) v telovadnici narodne šole v Ljutomeru. Poročali bodo viničarski zastopniki iz Maribora o vseh važnih viničarskih zadevah in zahtevah. Nikogar ne sme manjkati, ki si hoče priboriti v poštenu viničarski organizaciji boljše mesto v človeški družbi. Vin čarji, vsi v enotno viničarsko organizacijo! Vabi Vas Vaša viničarska zveza.

Ljutomer. Slov. pevsko društvo v Ljutomeru priredi v nedeljo 14. novembra v dvorani g. Stermana zabavni večer s koncertom, gledališko predstavo „Kakršen gospod, taki sluga“ in srečelovom. Odbor vabi vse prijatelje društva k obilni udeležbi. Spored koncerta se objavi pravočasno.

Domače vesti.

Die Murrepublik. Tako imenujejo Nemci ozemlje, ki leži nižje Špilja med Muro in Prekmurjem. Tukaj pašuje po svoji lastni volji nemška Heimwehr. Niso ji mar avstrijski zakoni in postave, temveč uživajo popolno svobodo. Pred nedavnim sta bila v Cmureku aretirana 2 zločinca, pripadajoča Heimwehru. Njuni kolegi so se zbrali v večjem številu, se oborožili ter šli nad sodišče in zahtevali takojšnji izpust zaprtih banditov. Ker sodniki njihovi zahtevi niso hoteli ustreči, so ti tolovaji z orožjem spodili vse 3 sodnike in uradništvo, zaprto zločinca pa sami osvobodili. Nemško ljudstvo s to samopašnostjo heimwerovcev po večini ni zadovoljno in že sami Radgončani, ki so toliko tožili, kako trd je bil jugoslovanski jarem ob času zasedbe, trepetajo pred temi tolovaji toda ne morejo si več pomagati, ker so jim zrastle že čez glavo.

Radgona. (Eierančka na volišču.) Radgonski Nemci so hoteli ob času volitev poslancev v državni zbor dokazati popolnoma nemški značaj mesta Radgona. V to svrhu so agitirali od rše do hiše in tudi pred ubogo bajto kake sirotice vnete nemške gospodične — agitatorice niso obstali. Na volišče so spravili vse, kar leze in kar gre. Kar ni moglo iti, so v kočijah nobel pripeljali na volišče. Tako je zadela tudi tukaj splošno znano starko, duševno revo Eier Ančko sreča, da se je prvič v svojem življenju peljala v kočiji poleg mlade gospodične ter oddala svoj tehtni glas za dešnjacinala Partei.

Nakaznavana hujšarija. Pred več tedni je razširal neki Kocbek, bivši notarski uradnik, letake protidržavne vsebine v velikih množinah v tujajšnih obmejnih krajih. V sled ovadbe so bili letaki, ki so se našli v njegovem stanovanju v Plitviškem vrhu, zaplenjeni, a Kocbeka mesto da bi se ga zaprlo, ga je moral menda po naročilu tukajšnega komisarja spremiti redar preko mosta v Radgono, da bi mu morda kak pregorec Slovenec ne skrivil lasu. Vse obmejno prebivalstvo je z postopanjem in uradovanjem g. drja. pl. Levičnika skrajno nezadovoljno.

Kam pa? Spodnji gris? Reklo se nam je in baje tudi senčermenska mirovna pogodba pravi tako, da dela mejo med nami in Avstrijo reka

Mura in da spada Spodnji gris k naši državi. To ve pri nas že vsak otrok. Pač pa tega ne ve vodja naše ekspoziture g. komisar dr. pl. Levičnik, kajti sicer bi nam bilo nerazumljivo, kakor je mogel pripustiti, da so hodili prebivalci iz Spodnjega grisa na dan volitve v Radgono volit za grossdajče Partei.

Sodnija in pravica v Avstriji. V Radgoni se je zgodil takoj po cmureških dogodkih, ki o njih poročano na drugem mestu, sledeči slučaj: Tamošnja sodnija je dala zapreti notoričnega tihotapca Novaka iz Zenkovec pri Radgoni, ker je osumljen, da je ustrelil že tri jugosl. finančne paznike na prekmurski meji. Novak pa je član Heimwehra in se je pridobil zaslug ob napadu nemških tolp na jugoslovansko posadko v Radgoni. Med Heimwehrovci je nastalo hudo razburjenje. Oboje se jih je kakih 200 in so vdrli v prostore radgonske sodnije ter zahtevali, da mora biti Novak izpuščen na svobodo. Ker sodnik ni takoj privolil v to drzno zahtevo, so zagrosili, da bodo s silo razgnali vse državne urade v Radgoni. Ta grožnja je pomagala. Sodnija je večkratnega morilca izpustila. Ta slučaj dokazuje, kako neznosne so razmere na meji. Pocestna druhal nadomestuje sodnijo in deli pravico. Nas sicer ne briga, kako se imajo Nemci med sabo, zahtevamo pa od naših oblasti, da zavarujejo našo mejo in da nadzorujejo obmejni promet z največjo strogostjo.

Gospodarstvo.

Visoke krušne cene v Zagrebu. V Zagrebu so poskočile cene kruhu pri kilogramu belega iz narlice na 17 K, iz moke št. 2 pa na 15 K. Določena je najvišja cena za mleko in sicer s 5 K liter.

Gospodarske razmere na Poljskem. V razgovoru z dopisnikom nekega varšavskega lista je izjavil finančni minister Grabski, da bo Poljska v do glednem času sklenila trgovsko pogodbo s Francijo. Francija bo dobavljala Poljski orožje, municijo itd., dočim bo Poljska odstopila v zameno 30.000 ton sladkorja in 1000 vagonov petroleja. Ta bremena so za Poljsko zelo težka. L. 1019 je znašal celotni izvoz okrog 57.110 vagonov. A zdaj znaša najvišja možnost izvoza 20.000 vagonov. Kar se tiče sladkorja, je današnja Poljska pred vojno izvažala 450.000 ton, medtem pa je produkcija tako padla, da je l. 1919 izvažala okrog 100.000 ton. To je komaj za domačo potrebo, pa tudi letos ne bo nič bolje, radi tega bo izvoz sladkorja v Francijo težko prizadel poljskega konzumenta. Finančni minister je ob svojem bivanju v Parizu sklenil z Kanado kredit 15 — 25 milijonov dolarjev za obnovo železniškega materiala. Ta kredit bo zelo ugodno vplival na razvoj poljskega gospodarstva življenja, ki je močno vezan v sled slabih prometnih razmer. Devizna centrala, ki deluje od 14. avgusta, ni uspela. Tuje valute so od 18. avgusta do 18. septembra narasle, na pr. francoski frank od 16 na 18, dolar od 210 na 260, fent od 810 na 920. Edino marka je padla od 484 na 450. V zadnjem času so bile ustanovljene posebne zbornice za uvoz in izvoz z edino omejitvijo, da se ne sme izvažati izpod določenih najnižjih cen. V ministertvu trgovine in industrije je bil otvorjen poseben urad, tzv. glavni urad za uvoz in izvoz, ki določa predmete ter množino, ki se sme izvažati. Ta diktira trdkam, ki uvažajo srovine, najmanjšo mero tistih fabrikatov, ki jih morajo uvažati, da se država preskrbi s potrebnimi tujimi devizami. 1. oktobra je bil zaključen podpis pet odstotnega posojila za obnovo. Subskripcije presegajo 6 milijard mark. V splošnem se kaže, da na Poljskem precej naglo celijo vojne rane. Industrija razumeva svojo nalogo, kmetijstvo se po izvršitvi agrarne reforme obrača vedno na bolje.

A strijski državni proračun je izgotovljen. Številke, ki jih navajajo nemški listi, samo potrjujejo bojazen javnosti, da je država na pragu finančnega in gospodarskega poloma. Proračun za leto 1920/21 našteva več kot 33 milijard izdatkov. Primanjkljaj iznaša 12 1/2 milijard. Za armado (piškav oreh, je pripomnil nek dunajski list) izda Avstrija skoraj toliko kot Jugoslavija, t. j. več kot eno milijardo; dočim je jugoslov. vojska ena najbolj discipliniranih v Evropi. ja avstrijski Volkswehr pravi krvoses za državo, ki stavlja dannadan večje zahteve, o disciplini pa neče niti slišati. Za železnice iznaša postavke v proračunu 3 1/2 milijarde, za pošte in brzojav

čez 1 milijardo. Že te številke so dovolj, da razumemo naglico, s katero hoče Avstrija državno breme naložiti na pleča Nemčije.

Agrarna reforma v Sloveniji. V Sloveniji brez zasedenega ozemlja pride v poštev za agrarno reformo okoli 240 veleposestev, ki merijo približno 238 tisoč ha. Ker ostane v smislu določil naredbes vsakemu veleposetniku 75 ha obdelane, oziroma 200 ha zemlje sploh, bo izvzeto od gori omenjene ploskovine okoli 48.000 ha sveta. Raz lastilo se bo okrog 190.000 ha zemlje, ki sestoji večinoma iz gozdov, deloma iz njiv, travnikov, vrtov, vinogradov in pašnikov. Je tudi nad 11.000 ha neplodnega sveta. Za kritje potreb slovenskega kmeta se vpoštevava v vsej Sloveniji pri agrarni reformi 35.000 ha rodovitne, obdelane zemlje. V navedenih številkah so všteta tudi veleposestva v glasovalni coni A. Ta sedaj odpadejo. Tako ostane v prvi vrsti Prekmurje, ki ima mnogo njiv in travnikov, ki spadajo v agrarno reformo. Drugod so večinoma gozdovi, ki se podržavijo. Kmetijske pravice do paše in drvarjenja v teh gozdovih se urede s posebnim zakonom. Agrarna reforma v Sloveniji bo imela tedaj razmeroma mal obseg.

Dospela je velika izbira čehoslovaškega blaga, kakor sukna za moške in ženske obleke, debele hlačevine, barhentov, zimskih nogavic, naglavnih robcev, žameti za bluze, dežnikov itd. Priporočamo, da se vsak prepriča o ugodnih cenah in si ogleda zalogo v trgovini Senčar Mala Nedelja

Naročnikom.

Poročali smo že zadnjič, da smo ustavili mnogim našim c. naročnikom list. To smo storili tudi tokrat. Prosimo pa, da vsi naročniki, ki še niso docela poravnali naročnine za l. 1920, to nemudoma storijo, kajti drugače se mora list ustaviti tudi tem. Mislimo pa, da bo tudi vsak naročnik, ki je list sprejemal in ki se ni potrudil, da bi list zavrnil, ako mu ni bil všeč, tudi sedaj toliko značajan, da plača teh par borih kron. Upravištvo.

Politična šola.

Otvorjamo novo stalno rubriko v našem listu, ki ima namen, da z raz pravljanjem o temeljnih naukih politične vede razbistri nejasne pojme med našim ljudstvom. Razprave bodo stvarne, kratke in lahko umljive.

O pravi in nepravi politiki.

Politika je med ljudstvom na slabem glasu. Ce kdo koga na posebno prebrisan način opehari ali spravi v zmo, mu pravijo, da je dober „politik.“ „Tu se spet skriva politika!“ „To je politično!“ Take in podobne izraze začudenja slišimo pogosto na kmetih, kadar gre za namen, enega ali več ljudi na kakšen nov način ugnati v kozji rog ali zvesti v mišljenju.

To dokazuje, da ima naše ljudstvo o politiki slabe in nezdružljive pojme. Še pred sto leti je bila pri nas beseda politika tako malo znana kakor beseda sanskrit. Kmet vsled socialne in gospodarske odvisnosti niti mislil ni, da bi mogel sodelovati pri vladanju in upravi dežele. Domačega meščanstva in aristokracije Slovenci nismo imeli. Francozi so zanesli v naše kraje nekaj političnih gesel, ki pa med Slovenci niso našla rodovitnih tal. Večjega pomena je bilo za naše politično življenje l. 1848. Takrat smo že imeli svoje ljudi, ki so stali do vlade zahteve v imenu naroda, v imenu ljudstva. To leto je vzbudilo med mladimi Slovenci lepo vrsto narodnjakov, ki so spoznali, da je edina naloga slovenske politike borba za priznanje slovenske narodnosti. Sli so v boj za enakopravnost našega jezika v šolah, uradih in v javnem življenju sploh. Druga politična vprašanja, kakor na pr. osvobodjenje kmeta, davčna politika, ustava in uprava države itd. so jih zanimala le v toliko, kolikor sobila v zvezi z našim narodnostnim problemom. Ljudstvo se je počasi probujalo. Politika v oblačilu narodne zavodnosti je kmalu obhodila najoddaljenejše slovenske vase in si povsod našla vsaj enega zaupnika.

Ti so pripravljali ljudske tabore, kjer so velike množice našega ljudstva pokazale, da niso pri nas izumrle tradicije Gospe svete, t. j. da se narod zaveda svojih pravic v državi. Bila je še dolga pot, predno je večina naroda razumela, za kaj pravzaprav gre. Narodna zavest ni mogla ostati platonična, morala se je spustiti v borbo za razne gmotne dobrine, za oblast, za gospodarsko moč. Na ta način je slovenska politika smela sleči prejšnje oblačilo, t. j. čisti narodni program, ker se je narodna zavest medtem že dovolj globoko vkoreninila in je bilo treba potrebe ljudstva zadovoljiti s pridobitvami in vspehi gmotnega značaja. Sicer so se zadeve, tičoe se u prave, financ, kmetijskega vprašanja itd., reševale sku no za vso državo in je slovenski glas prav malo zalegel, toda pričela se je bila borba od spodaj navzgor, borba za oblast v občini, okraju, kronovini. Da

so naše ljudstvo obvaruje pred najtežjimi posledicami gospodarske premoči Nemcev, so naši politiki ustavili lepo vrsto hranilnih in posojilnih zadrug, ki pomenijo drugo stopnjo našega političnega razvoja, če vzamemo, da je bila prva stopnja v čitalnicah in narodno-izobraževalnih organizacijah.

Naravno je, da so se na tej stopnji pričele križati razne smeri. Naša dežela ni bila ograjena z zi-

dom, kakor blažena Kitajska; pozno sicer, a neizogibno so prihajale k nam struje svetovnega napredka, ki so zapustile v našem narodnem življenju toliko sledi, kolikor smo že bili zreli za napredek. To stapljanje našega narodnega življenja s sodobno evropsko kulturo in civilizacijo je povzročilo razdor v naših vrstah, ki je nosil v začetku medlejše obeležje, tekom par let pa je privedel do nekake ločitve duhov.

To so bili časi, ko je Evropo prekrasila bujna sila novih nazorov o svetu in življenju. Ceprav so se pri nas pristaši novih idej več ali manj spretno prilagodili razpoloženju in potrebam ljudstva, je vendar nasprotje postajalo bolj in bolj izrazito. Tako smo najprej imeli „mladine“ in „starine“, potem „liberalce“ in „klerikalce.“

(Dalje prihodnjije.)

**dobro opremljena
izvršuje vsa v to
stroko spadajoča
z dela kakor: z**

**TISKARNA
„PANONIJA“
FR. JEREBIČ IN TOV. KOMANDITNA DRUŽBA
GORNJA RADGONA**

**lepake, letake, va-
bila, posetnice, ra-
čune, zavitke, po-
ročna pisma i. t. d.**

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu
ustanovljena leta 1884.

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg 11.

ZAVARUJE: Življenske rente, dolo otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premičnine proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbijanju, proti vledu in telesnim nesgodam. — Posebno zavarovanje proti nesgodam na železnici in parobrodni za cele življenske dobe. Sprejema v vseh krajih Slovenije sposobne zastopnike in poštike, katerim se nudi prilika zanesljivega zasluzka. — Zastopnik v Gor. Radgoni je gospod ZDRAVKO VRLIČ, Spodnji griz št. 7.

Gostilno

z vrtem v prometnem kraju kupi ali v najem razne takej koroški begunec. Ponudbe s popisom na notarja H. Požuna v Gornji Radgoni.

GARJE

srbečico, krasno, blago uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino K 12.50 v lekarni T. M. K. O. Z. V. Ljubljani.

Lepo posestvo,

ki obsega 47 oralov, od teh 7 oralov vinograda ležeče v bližini Središča, z živino ter vsemi gospodarskimi pripravami se za 2 milijona kron proti takojšnjemu plačilu proda. Vpraša se v upravnistvu lista.

Lovci! Puške!
Josip Sternad, Maribor,
Aleksandrova c. 15

priporočila bogato zalogo lovškega orožja, prazne in polne puške, šibre vseh vrst, zamaške, kapelne itd. Popravila se izvršujejo hitro in solidno. Sodno zaprisežen cenilec in izvedenec.

Zadruga za proizvodnjo sijemenja v Zagrebu.

Preradovičeva ulica št. 20.
TELEFON 17-74.

Prodaja semen vseh vrst žita, detelice, sočivja in cvetlice. Semena so najizbornejše kakovosti, gojena in dobavljena pod strokovnim nadzorstvom, za njih izbornost se v vsakem oziru jamči. Ilustrovani ceniki se pošljejo na nahtevo brezplačno. Naročila se izvršujejo poštino-obratno, v tuzemstvo po povzetju ali plačilu naprej.

**Pristopajte k
„Jugoslov. Matici“.**

ZAHVALA.

Povodom smrti našega drugega nepozabljenega otroka

Ježefa Marschik.

smo prejeli toliko izrazov sočutja in ljubezni, da se nam ni moglo vsakemu posebej zahvaliti. Izrekamo torej tem potom prisrčno zahvalo vsem, ki so nas v težkih urah tolažili ali nam na kakoršnikoli način izrazili svoje sočutje, nadalje vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov ter vsem mnogobrojnimi spremljevalcem blagega pokojnika na njegovem potu k večnemu počitku, posebno pa orlovskemu društvu, gospodu katehetu, školskemu svetu, učiteljici gđ. Pušenjak.

Radenci, 27. oktobra 1920.

Zalujoča rodbina Marschik.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazna mora poginuti! ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10, za ščurke K 20—, posebna močna tinktura za stenice K 12—, uničevalce moljev K 16—, prašek za uši v obleki in perilu K 10—, in K 20—, proti mravljam K 10, proti ušem pri perutini K 10—, prašek proti mršom K 10 in 20 K, prašek proti ušem pri ljudeh K 5— in K 10—, mazilo za uši pri živini K 6— in 10—, tinktura proti mršom na sadju in zelenjavi (uničevalce rastlin) K 10—, mazilo proti garjam K 12—, Pošljite po povzetju navod za eksport. M. J. J. K. Zagreb 45, Petrinjska ulica 3.

MASTIN

prilagodjen krmi; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za krmo tedaj pa dve pesti. Pet zavojčkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za 6 mesecev za vsako živinco. Dobil je najvišjo kolajno v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvali in pozorno kupuje. Zadrževaj ga pri lekarnarju ali trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši lekarni Tržakovi v Ljubljani, Kranjsko, po 5 zavojčkov. Stare K 30.50 s poštnino.

Kupi se

1 kladivnik (Amboss) 60 do 80 kg težek za ključavnice, 1 vrtilnik za železo (Bohrmaschine), 2 vrtanca (Schraubstöcke) 1 mali in 1 večji, 1 vojnopoljska kovačnica (Feldschmiede), 1 nadomestni kladivnik (Spernhorn), 1 težko kladivo. Ponudbe na Jožef Bratkovič Kapelski vrh 16, pošta Slatina—Radenci.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gor. r. z. z. o. z.

Ima v zalogi po najnižjih dnevih cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, kuhinjsko posodo, riž, čaj, papirko, umje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Ima v zalogi zrnje, sadje, koze, vino, sadjevec, žganje, splah vse poljedeljske pridelke.

Posebeje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna v Gornji Radgoni. Podružnice: Cankova, Murska Sobota, Beltinci, Dolnja Lendava, Križevci pri Ljutomeru.

Planinski koledar za leto 1921 je že v tisku ter izide v sredini novembra. Med drugo vsebino ima tudi najnovejše kolkovne lestvice in poštne določbe. Cena komadu 20 K ter je namenjen čisti prebitki za povečanje koč na Korošici pod Ojstrico. Naročijo se pri izdajatelju g. Francu Kocbek, nadučitelj v Gornjemgradu, ali pri založništvu v Mariboru, Kerkova ulica 5-I levo.

Bakrene kotle

kompletne za kuhanje žganja in vse v to stroko spadajoče predmete izdeluje in razpošilja po najnižji ceni

Oman & Schiögl, Maribor
Glavni trg št. 5

Kotlar in aparatna delavnica.

Bakrene kotle

za kuhanje žganja, od 30—300 litrov izdeluje in razpošilja

Lawrenc Tomažič v Mariboru.
Cene zmerne. Sodna ul. 24. Toč. postrežba.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr.
z n. z.

Hranilne vloge

sprejema in jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpologo položnice hr. poštne čekovnega urada v Ljubljani št. 10.598. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposojuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebo in dolžnik plačuje pri Posojilnici svoj dolg naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vključbo novih, kakor tudi za izbris plačanih posejil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dop. Ako pride na ta dan praznik, uradno se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta šte. 14, zraven koledvora.

Pojasnila

se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dop.
